

MÄÄRUS

EELNÕU
06.12.2021

xx.xx.2022 nr

LEADERi kohaliku arengu strateegia 2023–2027 ettevalmistamise toetus

Määrus kehtestatakse Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse § 67 lõike 2 alusel.

1. peatükk Üldsäte

§ 1. Reguleerimisala

Määrusega kehtestatakse „Eesti maaelu arengukava 2014–2020“ (edaspidi *arengukava*) meetme 19 „Toetus LEADERi kohalikule arengule“ allmeetme 19.1 „Kohaliku arengu strateegiate ettevalmistamine“ raames antava kohaliku arengu strateegia 2023–2027 (edaspidi *strateegia*) ettevalmistamise toetuse (edaspidi *toetus*) andmise ja kasutamise tingimused ning kord.

2. peatükk

Toetuse saamiseks esitatavad nõuded, toetatavad tegevused ja toetuse suurus

§ 2. Nõuded kohalikule tegevusrühmale

(1) Toetust võib taotleda mittetulundusühing, kelle põhikirjaline eesmärk on suunatud kohaliku elu arendamisele ning kes vastab kohaliku tegevusrühma kohta lõigetes 2–11 ja maaeluministri 23. oktoobri 2015. a määruse nr 11 „Kohaliku tegevusgrupi toetus ja LEADER-projektitoetus“ § 2 lõike 2 punktides 1–5 ja § 4 lõigetes 5–7 sätestatud nõuetele (edaspidi *kohalik tegevusrühm*).

(2) Kohalik tegevusrühm on avalikustanud enda tegevuspiirkonna elanikele teabe toetuse taotluse esitamise ja strateegia ettevalmistamise kavatsuse kohta neile kättesaadavas väljaandes ning enda veebilehel vähemalt kaks nädalat enne taotluste vastuvõtu tähtaja algust.

(3) Kohaliku tegevusrühma tegevuspiirkond on kohaliku tegevusrühma liikmeks olevate selliste valdade, sealhulgas vallasiseste linnade, ja selliste linnade territoorium, mis asuvad maalises ja väikelinnalises asustuspiirkonnas (edaspidi *tegevuspiirkond*).

(4) Tegevuspiirkonna elanike arv on vahemikus 10 000 kuni 150 000. Tegevuspiirkonna elanike

arvus on lubatud põhjendatud erandid, mille aluseks on kohaliku tegevusrühma saarelisus, kultuurilis-etniline eripära või tegevuspiirkonna asustustihedus suurusega alla kümne elaniku ruutkilomeetril.

(5) Tegevuspiirkonna moodustavad ühiste majanduslike, kultuuriliste ja sotsiaalsete huvidega vallad ning linnad, mille territooriumid kuuluvad samasse geograafilisse piirkonda.

(6) Tegevuspiirkonna elanike arvu kindlakstegemisel lähtutakse Statistikaameti avaldatud andmetest taotluse esitamise päevale eelnenud aasta 1. jaanuari seisuga kohta.

(7) Tegevuspiirkond kattub kohaliku tegevusrühma liikmeks oleva kohaliku omavalitsuse üksuse territooriumiga, välja arvatud juhul, kui kohaliku omavalitsuse üksus kuulub samal ajal mitmesse kohalikku tegevusrühma. Sellisel juhul ei tohi tegevuspiirkond kattuda ei tervikuna ega osaliselt teise kohaliku tegevusrühma tegevuspiirkonnaga.

(8) Kohaliku tegevusrühma liikmeteks on vähemalt kaks kohaliku omavalitsuse üksust, välja arvatud saarelisuse erisuse korral, vähemalt üks sama kohaliku omavalitsuse üksuse territooriumil tegutsev äriühing või füüsilisest isikust ettevõtja ja vähemalt üks mittetulundusühing või sihtasutus. Kohaliku omavalitsuse üksus võib kuuluda põhjendatud juhul samal ajal mitmesse kohalikku tegevusrühma.

(9) Kohaliku tegevusrühma liikmed, kes vastavad justiitsministri 28. detsembri 2005. a määruse nr 59 „Kohtule dokumentide esitamise kord“ lisas 16 „Eesti majanduse tegevusalade klassifikaator (EMTAK)“ nimetatud samale viienda taseme koodile, loetakse ühte huvirühma kuuluvaks.

(10) Toetusega seotud otsuse võib vastu võtta kohaliku tegevusrühma üldkoosolek, juhatus või põhikirjas ettenähtud muu organ, kui määruuses ei ole sätestatud teisiti.

(11) Kui lõikes 10 nimetatud otsuse võtab vastu kohaliku tegevusrühma juhatus või muu organ, on selle liikmed esindatud nii, et kohaliku omavalitsuse üksuste esindajate ja riigi või kohaliku omavalitsuse üksuse osalusega eraõiguslike juriidiliste isikute esindatus on alla 50 protsendi. Otsuse vastuvõtmisel ei ole kohaliku tegevusrühma üldkoosolekul, juhatuses või muus organis ühegi huvirühma liikmete hääleõigus esindatud üle 49 protsendi.

§ 3. Nõuded tegevuskava, strateegia ja strateegia meetme kohta

(1) Toetuse taotlemise korral on kohalik tegevusrühm üldkoosoleku otsusega vastu võtnud strateegia ettevalmistamise tegevuskava (edaspidi *tegevuskava*), milles on välja toodud kavandatavad tegevused koos kirjeldusega ning tegevuste elluviimise eelarve ja esialgne ajakava.

(2) Tegevuskava võib kuni strateegia väljatöötamiseni muuta ja muudatus võetakse vastu kohaliku tegevusrühma üldkoosoleku või juhatuse otsusega. Muudatusest tuleb teavitada Põllumajanduse Registrite ja Informatsiooni Ametit (edaspidi *PRIA*).

(3) Kohalik tegevusrühm töötab oma tegevuspiirkonna kohta välja strateegia, mis vastab järgmistele nõuetele:

1) strateegia vastab Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1060, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfond+, Ühtekuuluvusfondi, Õiglase Ülemineku Fondi ja Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi kohta ning nende ja Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi,

Sisejulgeolekufondi ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastu suhtes kohaldatavad finantsreeglid (ELT L 231, 30.06.2021 2021, lk 159–706), artikli 31 lõikes 2 ja artikli 32 lõikes 1 sätestatud nõuetele;

2) strateegia panustab „Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika Eesti strateegiakava aastateks 2023–2027“ (edaspidi *ÜPP kava*) erieesmärgi nr 8 „Edendada tööhõivet, majanduskasvu, sotsiaalset kaasatust ja maapiirkondade arengut, sealhulgas biomajandust ja säästvat metsamajandust“ ja ÜPP kavas nimetatud LEADERi eesmärkide saavutamisse;

3) kui strateegia panustab Euroopa Sotsiaalfondi+ või muu asjakohase fondi eesmärkidesse, peab strateegia sisaldama nimetatud fondi eesmärke ning see osa tuleb strateegias eraldi kirjeldada;

4) strateegia võtab arvesse kohalikke vajadusi ja võimalusi ning sisaldab innovaatilisi elemente kohalikus kontekstis, võrgustumist ja koostööd;

5) strateegia sisaldab tegevuspiirkonna geograafilist ja elanike kirjeldust, sealhulgas nende prognoositavaid trende;

6) strateegia sisaldab kogukonna kaasamise protsessi ülevaadet;

7) strateegia sisaldab tegevuspiirkonna arenguvajaduste ja potentsiaali analüüsi, sealhulgas tugevuste, nõrkuste, võimaluste ja ohtude ülevaadet (SWOT);

8) strateegia on sidus asjaomaste valdkondlike ja piirkondlike arengukavadega;

9) strateegia kirjeldab eesmärke ja püstitatavaid tulemusi koos sihtväärtustega;

10) strateegia sisaldab lõikes 6 sätestatud kavandatavate strateegia meetmete loetelu ja kirjeldust;

11) strateegia sisaldab juhtimise, seire ja hindamise korra kirjeldust, mis näitab kohaliku tegevusrühma suutlikkust strateegiat rakendada;

12) strateegia sisaldab rahastamiskava, vajaduse korral erinevate asjakohaste fondide kaupa.

(4) Strateegia rakendamise minimaalne ajavahemik on strateegia esitamise päevast kuni 31. detsembrini 2027.

(5) Strateegia võetakse vastu üldkoosoleku otsusega.

(6) Strateegias sisalduvad strateegia elluviimise kava meetmed (edaspidi *strateegia meede*) vastavad Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2021/1060 või Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2021/2115, millega kehtestatakse liikmesriikide koostatavate Euroopa Põllumajanduse Tagatisfondist (EAGF) ja Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (EAFRD) rahastatavate ühise põllumajanduspoliitika strateegiakavade (ÜPP strateegiakavad) toetamise reeglid ning tunnistatakse kehtetuks määrused (EL) nr 1305/2013 ja (EL) nr 1307/2013 (ELT L 435, 06.12.2021, lk 1–186), toetuste kohta sätestatud nõuetele ja Euroopa Liidu riigiabi reeglitest tulenevatele nõuetele ning koosnevad järgmistest osadest:

1) strateegia meetme nimetus;

2) strateegia meetme rakendamise vajaduse lühikirjeldus;

3) strateegia meetme eesmärk;

4) toetatavad tegevused;

5) strateegia meetme sihtrühm;

6) nõuded projektitoetuse taotlejale ja toetuse saajale;

7) LEADER-projektitoetuse taotluste hindamiskriteeriumid;

8) toetuse maksimaalne suurus ja määr;

9) strateegia meetme näitajad ja sihtväärtused.

(7) Kui strateegia meede on suunatud üksnes Euroopa Sotsiaalfondi+ või muu asjakohase fondi eesmärkide panustamisele, koosneb strateegia meede lõike 6 punktides 1–5 ja 7 nimetatud osadest.

(8) Strateegia meetme näitajad valib kohalik tegevusrühm. Kui strateegia meetmele sobiv tulemusnäitaja on nimetatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/2115 I lisas, valitakse vähemalt üks tulemusnäitaja nende seast.

§ 4. Toetatavad tegevused

(1) Paragrahvi 3 lõikes 3 nimetatud nõuetele vastava strateegia ettevalmistamiseks võib toetust taotleda järgmiste tegevuste kohta:

- 1) tegevuspiirkonna sidusrühma võimestamine ja koolitamine;
- 2) tegevuspiirkonda käsitleva uuringu tellimine;
- 3) tegevuspiirkonna sidusrühmaga või eksperdiga konsultatsiooni pidamine;
- 4) kohaliku tegevusrühma toimimine.

(2) Kohalik tegevusrühm on hankija riigihangete seaduse § 5 tähenduses ning peab hanke korraldamisel järgima riigihangete seadust, kui ta rakendab kohaliku arengu strateegiat maaeluministri 23. oktoobri 2015. a määruse nr 11 „Kohaliku tegevusgrupi toetus ja LEADER-projektitoetus“ alusel või ta on asutatud eesmärgiga täita põhi- või kõrvaltegevusena ülesannet avalikes huvides muus valdkonnas.

(3) Tegevuste elluviimist ei või alustada varem ja tegevuste elluviimist tõendavad dokumendid ei või olla väljastatud varem kui taotluse esitamise päevale järgneval päeval.

§ 5. Toetuse suurus

(1) Kohaliku tegevusrühma toetuse suurus arvutatakse lõigetes 2–5 sätestatud alustel.

(2) Toetuse eelarve esimese osa suurus on 34 500 eurot kohaliku tegevusrühma kohta.

(3) Toetuse eelarve teine osa on võrdelises sõltuvuses kohaliku tegevusrühma tegevuspiirkonna elanike arvust järgmiselt:

- 1) alla 16 000 elanikuga tegevuspiirkonna puhul on kohaliku tegevusrühma toetuse suurus 11 000 eurot;
- 2) 16 000 – 32 000 elanikuga tegevuspiirkonna puhul on kohaliku tegevusrühma toetuse suurus 18 000 eurot;
- 3) 32 000 – 40 000 elanikuga tegevuspiirkonna puhul on kohaliku tegevusrühma toetuse suurus 25 000 eurot;
- 4) üle 40 000 elanikuga tegevuspiirkonna puhul on kohaliku tegevusrühma toetuse suurus 35 000 eurot.

(4) Toetuse eelarve kolmas osa on võrdelises sõltuvuses kohaliku tegevusrühma tegevuspiirkonna pindalast järgmiselt:

- 1) alla 1000 ruutkilomeetri suuruse tegevuspiirkonnaga kohaliku tegevusrühma toetuse suurus on 5000 eurot;
- 2) 1000–1500 ruutkilomeetri suuruse tegevuspiirkonnaga kohaliku tegevusrühma toetus on 10 000 eurot;
- 3) 1500–2000 ruutkilomeetri suuruse tegevuspiirkonnaga kohaliku tegevusrühma toetus on 18 000 eurot;
- 4) 2000–2500 ruutkilomeetri suuruse tegevuspiirkonnaga kohaliku tegevusrühma toetus on 23 000 eurot;
- 5) üle 2500 ruutkilomeetri suuruse tegevuspiirkonnaga kohaliku tegevusrühma toetus on 35 000 eurot.

(5) Lõikes 1 nimetatud toetuse suuruse arvutamisel lähtutakse kohaliku tegevusrühma tegevuspiirkonna territoriaalsetest näitajatest.

(6) Toetust antakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta, nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 320–469), artikli 67 lõike 1 punkti c kohaselt kindlasummalise maksena.

3. peatükk

Toetuse taotlemine ja taotluse menetlemine

§ 6. Taotluse esitamine ja taotluse esitamise tähtaeg

(1) Toetuse saamiseks esitab kohalik tegevusrühm, kes vastab §-s 2 sätestatud nõuetele ja kelle tegevuskava vastab § 3 lõikes 1 sätestatud nõuetele, PRIA e-teenuse keskkonna kaudu selleks ettenähtud tähtajal PRIAle avalduse ning selles esitatud andmeid tõendavad dokumendid (edaspidi koos *taotlus*).

(2) PRIA teatab taotluse esitamise tähtaja ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded ja oma veebilehel.

(3) Kohalik tegevusrühm võib ettenähtud tähtajal esitada ühe taotluse, mis võib sisaldada rohkem kui üht tegevust.

§ 7. Nõuded taotluse kohta

(1) Avalduses esitatakse kohaliku tegevusrühma kohta järgmised andmed:

- 1) haldusmenetluse seaduse § 14 lõike 3 punktides 1–4 nimetatud andmed;
- 2) mittetulundusühingute ja sihtasutuste registri kood ning kohaliku tegevusrühma esindaja isikukood;
- 3) tähtajaliselt asutatud kohaliku tegevusrühma puhul tema asutamise tähtaeg;
- 4) kohaliku tegevusrühma veebilehe aadress;
- 5) kohaliku omavalitsuse üksuste kaupa tegevuspiirkonna elanike arv ja pindala;
- 6) teave ja põhjendus selle kohta, kui kohaliku tegevusrühma liikmeks olev kohaliku omavalitsuse üksus kuulub samal ajal mitmesse kohalikku tegevusrühma;
- 7) teave selle kohta, kui kohaliku omavalitsuse üksuse territoorium kattub tegevuspiirkonnaga tervikuna või osaliselt, ning osalise kattumise korral tegevuspiirkonda kuuluvate asustusüksuste loetelu;
- 8) kui tegevuspiirkonna elanike arv on alla 10 000 või üle 150 000, siis põhjendus erisuse kohta;
- 9) taotletav toetuse summa.

(2) Kohalik tegevusrühm esitab PRIAle koos avaldusega järgmised dokumendid:

- 1) paragrahvi 3 lõikes 1 sätestatud tegevuskava ja kohaliku tegevusrühma üldkoosoleku otsus tegevuskava vastuvõtmise kohta;
- 2) paragrahvi 2 lõikes 2 sätestatud teavitus, millelt on näha väljaande nimi, ilmumise kuupäev ja sisu;
- 3) kohaliku tegevusrühma liikmete nimekiri taotluse esitamise päevale eelnenud päeva seisuga, milles on muu hulgas välja toodud, millist huvirühma liige esindab.

§ 8. Taotluse vastuvõtmine ning kohaliku tegevusrühma ja taotluse nõuetele vastavuse kontrollimine

(1) PRIA kontrollib taotluse vastuvõtmisel nõutavate dokumentide olemasolu ja taotluse tähtaegset esitamist.

(2) PRIA kontrollib vastuvõetud taotluse nõuetele vastavust ja selles esitatud andmete õigsust ning kohaliku tegevusrühma ja toetatava tegevuse vastavust Euroopa Liidu õigusaktides, Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduses, arengukavas ja määruuses sätestatud nõuetele.

§ 9. Taotluse rahuldamine ja rahuldamata jätmine

(1) Kui kohalik tegevusrühm, taotlus ja toetatav tegevus vastavad nõuetele, rahuldatakse kõik nõuetele vastavad taotlused toetusteks ettenähtud vahendite piires Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse § 79 lõike 2 alusel.

(2) Taotlus vastab nõuetele, kui kohalik tegevusrühm, taotlus ja toetatav tegevus vastavad Euroopa Liidu õigusaktides, Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduses, arengukavas ja määruuses sätestatud nõuetele.

(3) Kui taotluse nõuetele vastavuse kontrollimise käigus tehakse kindlaks, et kohalik tegevusrühm, taotlus või toetatav tegevus ei vasta toetuse saamiseks esitatud nõuetele, teeb PRIA Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse § 79 lõike 4 alusel taotluse rahuldamata jätmise otsuse.

(4) PRIA teeb taotluse rahuldamise otsuse või taotluse rahuldamata jätmise otsuse 90 tööpäeva jooksul arvates taotluste vastuvõtu lõppemise tähtpäevast.

4. peatükk

Kohaliku tegevusrühma kohustused ning toetuse maksmise tingimused ja kord

§ 10. Kohaliku tegevusrühma kohustused

(1) Toetuse saamisega võtab kohalik tegevusrühm järgmised kohustused:

- 1) korraldada oma tegevuspiirkonnas avalik üritus strateegia koostamise alustamise kohta;
- 2) teavitada avalikkust strateegia koostamisega seotud igast üritusest enne selle toimumist oma veebilehel;
- 3) esitada strateegia kavand koos tegevuskava täitmise ülevaatega PRIA e-teenuse keskkonna kaudu PRIAle hiljemalt 31. oktoobriks 2022;
- 4) esitada § 3 lõikes 3 nimetatud nõuetele vastavalt väljatöötatud strateegia PRIA e-teenuse keskkonna kaudu PRIAle hiljemalt 31. märtsiks 2023 koos kohaliku tegevusrühma üldkoosoleku otsusega strateegia vastuvõtmise kohta;
- 5) avalikustada strateegia koostamisega seotud üldkoosoleku, juhatuse või muu organi koosoleku protokollid oma veebilehel.

(2) Kohalikul tegevusrühmal ei tohi kuni PRIA poolt viimase toetusosa maksmiseni olla riikliku maksu võlga või tema riikliku maksu võla tasumine on ajatatud ning maksuvõla tasumise ajatamise korral on maksuvõlg, mille tasumise tähtaeg on möödunud, tasuta ettenähtud summas.

(3) Kohaliku tegevusrühma suhtes ei ole algatatud likvideerimismenetlust ega pankrotiseaduse kohaselt nimetatud ajutist pankrotihaldurit või kohtuotsusega välja kuulutatud pankrotti.

- (4) Lisaks lõikes 1 sätestatud kohustustele võtab kohalik tegevusrühm järgmised kohustused:
- 1) vastata §-s 2 sätestatud nõuetele ja viia ellu §-s 3 nimetatud tegevused;
 - 2) tagada toetuse maksmise aluseks olevate dokumentide nõuetekohasus;
 - 3) võimaldada teostada toetuse sihipärase ja tähtaegse kasutamise üle järelevalvet ja teha muid toetuse saamisega seotud kontrolle ning osutada selleks igakülgset abi, sealhulgas võimaldada viibida kohaliku tegevusrühma kinnisasjal, ehitises ja ruumis ning läbi vaadata dokumente ja toetuse abil soetatud vara kohapeal;
 - 4) esitada järelevalve teostamiseks või muu kontrolli tegemiseks vajalikud andmed ja dokumendid määratud tähtaja jooksul;
 - 5) eristada selgelt oma raamatupidamises toetuse kasutamisega seotud kulud;
 - 6) säilitada toetusega seotud dokumente vähemalt viis aastat arvates PRIA poolt viimase toetusosa maksmisest;
 - 7) teavitada avalikkust, et tegevus viiakse ellu Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondi (EAFRD) toetuse abil ning tähistada tegevus selle toimumise kohas Euroopa Liidu embleemi ja LEADERi logoga;
 - 8) esitada toetuse kasutamisega seotud seireks vajalikku teavet.

§ 11. Toetuse maksmine ja toetuse maksmisest keeldumine

(1) Toetus makstakse kindlasummalise maksena kahes osas, millest esimene osa moodustab 50 protsenti taotluse rahuldamise otsuses määratud toetuse suurus.

(2) PRIA teeb toetuse esimese osa maksmise otsuse ja kannab toetusraha esimese osa kohaliku tegevusrühma arvelduskontole kümne tööpäeva jooksul arvates taotluse rahuldamise otsuse tegemisest.

(3) PRIA teeb toetuse teise osa maksmise otsuse ja kannab toetusraha teise osa kohaliku tegevusrühma arvelduskontole 20 tööpäeva jooksul arvates § 10 lõike 1 punktis 3 nimetatud strateegia kavandi ning tegevuskava täitmise ülevaate saamisest.

(4) PRIA teeb toetuse maksmisest keeldumise otsuse Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse § 81 lõikes 3 sätestatud juhtudel 25 tööpäeva jooksul arvates toetuse maksmisest keeldumise aluseks olevast asjaolust teada saamisest.

(5) Toetuse maksmisest keeldumise otsuse korral tunnistab PRIA taotluse rahuldamise otsuse kehtetuks.

§ 12. Dokumentide säilitamine

Määruse alusel esitatud dokumente kohalikule tegevusrühmale ei tagastata. Nimetatud dokumente säilitab PRIA vähemalt kuni 31. detsembrini 2032.

5. peatükk Rakendussäte

Kohalik tegevusgrupp, kes rakendab kohaliku arengu strateegiat maaeluministri 23. oktoobri 2015. a määruse nr 11 „Kohaliku tegevusgrupi toetus ja LEADER-projektitoetus“ alusel, loetakse selles määruses kohalikuks tegevusrühmaks.

(allkirjastatud digitaalselt)
Urmas Kruuse
Maaeluminister

(allkirjastatud digitaalselt)
Tiina Saron
Kantsler